Легенда про юну Весну

Авторське читання твору можна знайти тут: https://toloka.to/t67680

РОЗДІЛ І

По мокрій гальці шльопали босоногі діти. Двоє дівчат і двоє хлопчаків.

Хлопці, без сумніву, брати. Влад — старший, серйозний, найвищий з компанії, витягнувся за цей рік. Митько років на три молодший, кучерявий, мов янголя, та надто хитрющий погляд як на мешканця небесного світу. Анжела і Христина — давні подруги, ще в одній пісочниці гралися. Вони теж виросли за рік, досягли того віку, коли вже закохуєшся, та ще не знаєш смаку підлості.

Діти бігали по берегу, бризкалися, дражнили вожатого, що тримався подалі від води. Дорослий хмурився, але мовчав. А діти веселилися, як хотіли: це були їхній табір відпочинку, їхнє море та їхні чайки, які сварилися через недолугу рибу. А новий вожатий залишався чужим, хоча пройшла вже половина партії, хай симпатичним і поступливим, знав безліч ігор і дивних історій, та однаково чужим. Такого статусу нелегко позбутися.

Нарешті вожатий не витримав, розсміявся і пристав на гру.

День хилився до вечора, сонце золотою каймою підкреслило гори і заховалося. Розлетілися чайки-забіяки.

Друзі просто вмовили вожатого хоч на годинку залишитися на березі. На диво, дорослий згодився досить легко.

Вони йшли вбік бухт, де під горою починався рідкуватий ліс. Втомлені біганиною, діти більше не вередували, що дуже тішило дорослого.

Терпкий від солі вітер сушив мокре волосся й одяг. Анжела розкинула руки і з лементом "Я птах! Я птах!" побігла назустріч вітру.

Дівчинка зробила коло, підлетівши до Влада, але послизнулась і боляче приземлилася на гальку.

Влад і вожатий одночасно простягнули руки, щоб вона могла піднятися. Та Анжела прийняла допомогу товариша.

— Птах, кажеш, — вожатий сумно всміхнувся, не одразу прибравши руку. — Анжело, ти дійсно бажаєш бути птахом?

Він подивився на дівчинку, і друзі лише зараз помітили, що очі у нього блакитні-блакитні, як вечорове море, і такі ж глибокі й безжалісні.

Але Анжела зовсім не злякалася.

— Так, я хочу бути птахом! І літати високо-високо! Вище неба, вище хмар!

— І битися з подружками за дохлу рибу, — кинув п'ять копійок Влад.

Монетка булькнула образою, потонувши у захваті.

— Та ну тебе! — Анжела надулася.

Та вожатий наче й не почув слів Влада: море дивилося вглиб себе, море думало і, як під час штилю, почуття не відображалися на його обличчі.

— А якщо уявити на мить, що ти дійсно можеш бути птахом, — знову говорив дорослий. — Ти б стала?

— Всі мріють літати, — відповіла за подругу Христина. — Тільки ця мрія нездійсненна.

— Не завжди, — в морі справді було легко потонути, дівчинка відвела очі.

— Розкажіть, — Митько засяяв. — Розкажіть нам казку, як ви розповідали молодшим загонам!

— Казку? — протягнув Влад. — Казки для малечі.

— Не тріщи, про що не знаєш!

Так, брати дійсно були дуже схожі.

— Точно, розкажіть! — попросили разом Анжела і Христина, перезирнулися, змовницьки всміхнулися.

— Діти, а вам до корпусу ще не час? — вожатий повернув їм посмішку, очі звичайні, сіро-блакитні і зовсім не бездонні.

— Ні!!! — розсердилися вже всі четверо.

— Добре, — дорослий поступився. — Розповідатиму, поки ідемо до бухт, а тоді назад і спати.

Друзі мовчки погодилися, про себе подумавши, що заснути в дитячий час відбою — жахливий злочин перед рідним табором і власним сумлінням.

Вони оточили вожатого, налаштувалися слухати.

Врівень з ними берегом йшла плямиста чайка, іноді зупинялася, видзьобуючи з гальки рачків, принесених прибоєм, але потім все одно наздоганяла оповідача.

Палац королеви Тінтірлат, що у місті Дайран, — один з найгарніших палаців, які коли-небудь було побудовано людьми. Тонкі вежі з такими гострими шпилями, що над ними не пролітають птахи.

Птахи знають: шпилі зачаровано, вони тремтять в такт сонячному світлу, в такт серцю і в такт мрії. Й усякий, хто опиниться біля вістря, з радістю віддасть йому своє серце, яке шпиль простромить, обернувши дарувальника на сонячний пил.

Здавна, коли ще не народилася королева Тінтірлат, так місто захищалося від драконів. Але ті часи давно минули, драконів не бачили вже з пару віків, і зараз палац зазвичай славився балами королеви, схожої на хижого птаха. Навіть коротке світле волосся скуйовджене, наче пір'я, а чарівливий сміх схожий на клекіт.

Бали королеви Тінтірлат... Хто не був на них запрошений, ніколи не зрозуміє, що я намагаюся змалювати. Бо не в перемінах страв, дорогих винах і блиску найбагатших панночок королівства їхня привабливість. Не в дуелях, які так часто трапляються в безмісячні ночі, їхня слава. І навіть не в тому, що всі ті двобої тривають до першої крові, їхня шляхетність.

Королева Тінтірлат сувора з порушниками законів.

Ні, щось чарівне, давніше за скали в морі, залишилося в святах, що вибухали гамором у найтемніші ночі. В ті ночі, коли народжується місяць, цнотливий, незаплямований, коли наново народжується саме життя.

Наближався черговий бал, перший цього літа.

Її звали Вєя, як новонароджену весну, коли лише проліски виткнулися зі снігу, розрізали силу зими гострими ніжними пелюстками.

Такою була і дівчина, що носила перше ім'я весни, ніжною, та могла втримати в руках меч, не менш гострий, чим шпилі палацу королеви Тінтірлат, і так само невагомий.

Тільки не знала про це Вєя і ніколи не бачила легендарної зброї. Та й взагалі бачила дівчина небагато, якщо можна виміряти красу світу, що її оточував. Жила вона далеко від столиці, тому мало спілкувалася з чужими. Лише перелітні птахи приносили їй вісті, та ще торгівець намистами, який з'являвся на порозі двічі на рік.

Але вчора їй виповнилось сімнадцять, і батьки візьмуть її на бал до королеви!

Та це станеться через три дні. А сьогодні Вєя розшивала сукню і мріяла про кохання, наче не малюнок на тканину клала, а вишивала долю свою.

Вона не помітила, як довга волосина впала з голови і вплелась у візерунок ще однією доріжкою.

Дощ пройшов позавчора, але в лісі ще пахла волога, чорна від тіней земля. Мовчали птахи, тільки іноді в густих верхівках озивалася зозуля.

Лаолант м'яко ступав по чорній землі, вдивляючись, вслухаючись у звуки лісу. Стріла напоготові, білопера, його улюбленого кольору.

Не знав тоді Лаолант, ким обернеться білий колір в його долі.

Передчуття бриніло в грудях, золотисті тіні ковзали по молодому обличчю вже дорослої, та від того не менш відважної людини.

Передчуття спіймало ціль. Великий олень з гіллястими рогами і такими розумними очима, що рука здригнулася, і стріла влетіла в дерево, затріпотіла.

Біле пір'я вмить офарбилось чорним. Лаолант зойкнув, безвольно опустивши зброю. Олень вдарив по землі, вибив вогонь, і вітром пронісся повз мисливця. Лише із золотої корони, неначе віяла, яке лежало на рогах, впали на траву золотаві жаринки.

Лаолант не гнався за золоторогим оленем, хоча таким було його перше бажання. Хитаючись, він підійшов до того місця, звідки вирвалося полум'я.

На землі лежала червоняста квітка, схожа на щербате серце. Свіжа, наче щойно зірвана.

Лаолант підняв квітку, від духмяну закрутилося в голові, і живе серце здавив холод.

РОЗДІЛ II

Діти дійшли до першої бухти, і Митько побіг вперед, щоб раніше за всіх видертися на улюблений камінь.

— А до корпусу? — залишивши історію, лукаво нагадав вожатий.

Історія змінила його, сповнила натхненням, зробила ближчим, і друзі хоча б ненадовго перестали бачити в ньому чужого.

— Давайте ще погуляємо, — заканючила Анжела.

— І послухаємо, — в голосі Христини відчувався мед лестощів.

Влад хмурився: історія захопила його найменше, а ось перспектива лишитися поза табором зовсім не тішила. І сутінки вже підіймаються від моря...

Митько махав їм з каменя, кличучи перебратися в бухту.

— Не звалися! — гукнула Анжела і побігла до товариша.

— Без тебе — ніколи! — Митько дражнив дівчинку, зображаючи падіння.

І тоді Христина сказала те, що підказувало серце. Збрехала, хоч і не любила брехати.

— Ви тепер їх до корпусу не заженете. Вони тут кожну каменюку знають, кожну стежку. Даремно ви нас послухались.

Вожатий знову пильно подивився на дівчинку, наче намагався зрозуміти, про що вона зараз думає.

— Вірно, даремно, — погодився дорослий. — І що мені тепер робити, Христино? Няньчитись із вами?

— А у вас є вибір? — Христина просто ігнорувала знаки Влада, який показував, що вона ідіотка.

— У вас будуть неприємності, — спробував попередити хлопчик.

— У вас теж, — вожатий не обертався. — Я забрав вас під свою відповідальність. З дружби.

Ні в кого язик не повернувся заперечити, що він їм не друг.

— Ідіть до нас! Там стільки чайок! — покликала з каменя Анжела.

Злякавшись крику, зграя злетіла, ковзнувши тінями по спокійному морю. І зникла в рожевій блакиті вечора.

Діти і вожатий видряпались на камінь. Обійнявши Митька й Анжелу, дорослий заговорив знову.

Дні до молодика пролетіли, мов журавлиний клин, що вертається додому.

До Дайрану потяглися танцюристи і музики. Всім знайдеться робота на свято, і радість торкнеться кожного: для одних розійдеться луною щасливого сміху, для інших — дзвоном монет, які подарують ситі тижні до нового святкування. Не лише в палаці з невагомими шпилями лунатиме музика. На кожній площі, в кожному домі знайдеться своя королева, що вдягне у цю ніч найкращу, хай і не завжди нову сукню.

На вулицях кипіло життя, і карета батьків Вєї застрягла на шляху до палацу. Вони запізнилися, не встигли проскочити до того, як потоки святкуючих виплеснуться із затишних будинків. Лише діти і старі дивитимуться на буйство радощів з вікон.

Будинки полишали з легким серцем: піймані на злодійстві в цю ніч втрачали голову без суду, піймані на підлості втрачали все, окрім життя. Королева Тінтірлат строго слідкувала, щоб в ночі її святкувань у місті царював мир.

Запізнилися... Через Вєю, звісно! А тепер дівчина смикала мереживо хустинки і з острахом зиркала на засмучених батьків.

Не маючи сили чекати, Вєя розчахнула дверцята і зісковзнула в натовп.

До палацу було рукою подати, усього два повороти. Чути навіть, як сурми вітають приїзд нових гостей.

Але юрба розтікалася перед брамою, як море огинає камінь, повертає, відносячи дівчину від входу.

Вєя спробувала опиратися, але марно. Смикнулася вбік, спіткнулася, та чиїсь руки не дали їй впасти.

Через мить дівчина дивилася в очі Лаоланта, але юрба нарешті розступилась, даючи дорогу кареті, і батьки примусили дочку повернутися на належне місце.

Сурми славили їхнє прибуття.

Бал. Свічки, шурхіт суконь, потаємний сміх, наче дзвіночки. Здається, між зустрічами минають не тижні, а місяці, довгі, зимові. Щоправда, справжні морозні зими давно не зазирали до столиці Дайран.

Подивіться на них: вони щасливі, знають одне одного роки, багато хто познайомився саме тут, і завжди повертається, шануючи королеву. Завтра вони прокинуться іншими, а сьогодні ніякої манірності, підморгування, інтриг. Музика очищує навіть черстві серця найбагатших синів і дочок цієї землі.

В цьому міститься якась непізнана чарівність, яку знає лише королева Тінтірлат, чия багряна сукня розкішніша від сьогоднішнього заходу сонця.

Раніше цей секрет знала її матір, котра отримала таємницю від бабусі. Але і про це теж не шепотіли.

Шепотілися про інше: про новеньких, симпатичних дівчат, їх було троє, про красуню в рожевій, дивовижно розшитій сукні, і про те, скільки очей сьогодні спалахне закоханістю.

Явконд слухав невинні плітки перших красунь королівства, що стояли неподалік. Панночки відпочивали, охолоджуючи тіла шампанським і білим вином.

Це теж було традицією: червоне вино подавали лише після опівночі. Воно належало світанню, нічого прославляти вмирання дня, хай і гарне до нестями.

Чорноволоса графиня кидала в Явконда гострі погляди, та він робив вигляд, що не помічає.

Явконд не замислюючись запросив на танець юну красуню в розшитій сукні. Запросив Вєю.

В танцях білявий Явконд був одним з найкращих. Та й не лише в танцях. Бився він завжди до смерті, виключаючи найтемніші ночі, звісно.

І пліток про нього ходило не менше, ніж про королеву Тінтірлат. Не багато кого називав він друзями, а ті, хто бував у його фортеці, ніколи не хвалилися тою дружбою і не розкривали таємниць непоборної для цікавості твердині.

Вєя кілька місяців старанно вчилася танцям, тому була гідною партнеркою. Явконд їй подобався, юне серденько люто стукотіло, готове віддати себе у вічне володіння. Біляві кучері обвили б його, затягнувшись у петлю...

Тремтіли, смакуючи передчуття, гострі шпилі палацу.

І тоді Вєя побачила його, чоловіка, що допоміг їй вибратися з натовпу. Вона вислизнула з обіймів Явконда.

Лаолант і Вєя не відходили один від одного. Слова були їм не потрібні, але і шпилі не залишилися розчарованими.

Явконд щез із зали.

Минула північ, і по залі розносили червоне вино. Вино золотилося в світлі свічок, наче вкрите марою закоханості.

Вєя і Лаолант випили келихи до дна, не відводячи очей, потонули в поглядах, потонули в більше не чужих душах.

До них ішов Явконд, зброя виділялася під червоним плащем. Але п'яні від свята і вина, гості не зупинили його, не згасили жартом блиск крижаних очей.

Лаолант усе зрозумів, це був не перший бал у його житті. Вклонившись розгубленій Вєї, він пішов за білявим дуелянтом.

В саду гуляли закохані, та всі вони трималися ближче до палацу. Явконд же одразу попрямував до розлогих яблунь, де зазвичай і проливали кров гарячі від блиску краси, що могла належати лише одному.

Вони зайняли позиції. Здавалося, навіть вітер замовк у гіллі, перестало посміхатися зіркам листя. Листя знало, і зірки знали, вони розуміли людей краще за самих людей, тонше передчували людські помисли.

Смерть стояла за деревами, та вона ще не обрала, на чиїх вустах залишить останній цілунок.

Лаолант і Явконд билися не до першої крові, як того вимагав звичай. Бо на червоному одязі Явконда її не було видно, а Лаоланта ще не було поранено.

Під яблунями поспіхом збиралися гості королеви. Явконда знали всі, та й Лаолант ще нічим себе не зганьбив. Глянувши на поєдинок із цікавості, люди вже не могли відвести погляд. Безжалісність і майстерність ударів обох суперників зачаровували, вбивали бажання битися об заклад або вибирати улюбленця.

Явконд примудрився різонути груди ворога.

Двоє глядачів зааплодували й одразу замовкли. Поєдинок не кінчався, хтось побіг кликати вартових. А супротивники наче збожеволіли.

Ніщо не стримувало їх більше: ні кохання до Вєї, ні заборона королеви Тінтірлат.

Коли у віддаленні з'явилися вартові, у Явконда була розсічена рука, а Лаолант втратив швидкість і під натиском відступав до яблунь. На перший погляд несерйозна рана сильно кривавила.

Явконд вибив ворожий меч і замахнувся для останнього удару. За спиною Лаоланта був широкий старий стовбур, ухилитися він би не встиг.

— Не смій! — з вартовими йшла королева. — Не смій, Явконде!

Яструбині очі палали. Явконд неохоче опустив зброю і повернувся до королеви.

На червоному не видно крові, але один її жест зараз — і закон вступить в силу. Тінтірлат не славилась вмінням прощати.

Лаолант з'їхав по грубій корі, не втримавшись, і до нього одразу підбігла Вєя.

Тінтірлат відірвала погляд від Явконда, подивилася на дівчину, що стояла на колінах перед коханим. І відпустила всіх, мовчки попрямувавши до палацу.

Невагомі шпилі тріпотіли в небі, яке сіріло ранком. Смерть ішла від старих яблунь.

РОЗДІЛ III

Здавалося, відлуння наказу королеви Тінтірлат ще не стихло.

Христина дивилася на вогонь багаття, яке вони склали, щоб відігнати ніч. Влад натягав гілок і водоростей найбільше за всіх, і тепер діти просто підкладали сухі гілочки, підживлюючи полум'я.

Маленьке, та живе вогнище гасило яскраві зірки. Не там — тут, під цим оксамитовим небом зупинила королева двобій, що мав скінчитися смертю.

Але такі думки надто казкові.

— А мені більше подобається Явконд. Він крутий, — Христина здригнулася від слів Влада. — Я б його раз! Раз!

Хлопчик показав, як би він розмахував мечем. Анжела притулилася до дорослого, позіхнувши крадькома: все ж не дурні люди визначили час відбою.

Вожатий всміхнувся.

— Не сумніваюся. Проти тебе він не протримався б і п'яти хвилин.

— Тю! Лаолант його перший поранив, — Митьку зовсім не хотілося спати. — Явконд — шахрай. Він у червоне вирядився. Владе, коли додому повернемось, я твою футболку візьму, коли піду Жоркіну пику бити!

— Хто тобі її дасть! — пирхнув Влад. — У тебе в самого червона майка є!

— А мені більше подобається королева Тінтірлат, — Христина відвела погляд від полум'я, та полум'я не залишило її очей, ім'я королеви пролунало так мелодійно, ніби вона не вперше його вимовляє.

— Вєя краща. Вона так танцює... — Анжела знову солодко позіхнула, вожатий погладив її по голові, як власну доньку.

— А хто вам більш за всіх подобається? — запитала Христина у дорослого.

— Мені важко судити, я ж бо знаю, що було далі.

— І ми хочемо знати, що буде далі, — відгукнулась Анжела, пообіцявши собі, що не засне, доки не дослухає.

— Далі, — замислено повторив вожатий.

В багатті луснула товста гілка, і струменем злетіли золоті жарини.

Лаолант видужав швидко, бо про нього піклувалася Вєя. Поцілунки завжди кращі від ліків: так вважали і він, і вона.

Обидві родини схвалили союз, і незабаром зіграли весілля.

Друзі ще не бачили ні Лаоланта, ні Вєю такими гарними, вони неначе випромінювали кохання і віру в щасливе майбуття. Мов білосніжні гірські птахи, вони схилялися перед батьками і присягалися в вірності, і цілувалися, тепер вже не потай.

Щастя... Один з найщасливіших днів. Сонячний, безхмарний і не по-літньому прохолодний.

Здавалося, цей день неможливо забути і зрадити...

Здавалося...

Але сьогодні закохані купалися в радості, а на білому вбранні ще не залишило слідів розчарування. Плями, які не змити ні прощенням, ні каяттям.

Вєя і Лаолант поїхали у Дайран на наступний бал вже як чоловік і дружина. Заручені темною ніччю, вони дякували королеві Тінтірлат і королеві-ночі.

І обидві королеви берегли їхнє щастя.

В ясну днину весілля Лаоланта і Вєї Явконд не бачив сонця. Світло дня не торкалося його обличчя вже багато днів.

В'язниця. Глухі стіни чи відсутність вітру — що гірше для того, хто не знав неволі?

Королева Тінтірлат сувора. Та вбивство не відбулося, а в дуелі ніхто не роздивився підлості. Засудивши дуелянта на мовчазну самотність, королева не відміряла строк покарання, принаймні, не сказала про нього Явконду.

Втративши лік часу, Явконд марив Вєєю. Дівчина йому снилася, зводила з глузду, кликала за собою, вабила і зникала.

Він прокидався у темряві, тільки капала мертва вода, що не знає часу і жалю. Текла, як життя. Як його життя, яке проходило поза стінами темниці. Без нього.

Нагорі свята змінювали бали, нові юні серця запалювалися коханням і билися в такт. А в серці Явконда кохання переродилося в пристрасть, в чорну жагу, перегоріло, стаючи отрутою.

Сонце могло випарувати отруту, поки вона не настоялася, та сонце не зазирає під землю.

Лаолант і Вєя оселилися в маленькому будиночку в тихих володіннях чоловіка. Вони весь час проводили разом, здавалося, вони не розлучаються ні на хвилину.

Ставши світлом один для одного, вони освітлювали світ спокоєм і благодаттю, наповнюючи його чарами.

Квіти, що їх посадили закохані, не в'яли тижнями і пахли так, наче щойно зрізані. Хмари, обтяжені градом, не закривали небеса, а дощі, сильні і недовгі, дзвінко били по листю.

Диво йшло разом із закоханими, залишаючи непомітні легкі сліди. Варто тільки прислухатися, замовчати, відволіктися від буденних думок, і світ звучав дзвіночками в лугових травах, сопілкою в світлих діброваx, барабанами в пухканні спілих грибів-дощовиків.

Чари жили в пір'ї птахів й осипалися з хутра звірів, залишаючи на землі золотавий пил. Та зібрати це золото ніхто не намагався. Не викувати перстень з такого золоту, та ступаючи по ньому, не пам'ятаєш зла, і навіть зло не вірить у власне існування.

Лише дітей поки не давало сонце молодятам. І Лаолант іноді діставав суху квітку, схожу на щербате серце.

Поринаючи у єдину таємницю, якою він не поділився з коханою.

Скінчилася осінь, королівство пережило м'яку зиму. Прийшла весна.

Двері темниці відчинилися перед Явкондом, коли розквітли тюльпани.

Ніхто не зустрів його, ніхто не вітав, ніхто не став для нього вісником волі.

Явконд пішов з Дайрану пішки, не озираючись. Він ще не знав, що частина його багатств безслідно щезла, як і деякі, кого він вважав вірними друзями.

Колишній кращий дуелянт королівства ішов в бік сходу, до своєї фортеці.

Він ненавидів сяюче світило, що дивилося на нього, як на нікчему, застилало очі злими сльозами. Ненавидів Лаоланта, який виявився слабким супротивником. Ненавидів королеву Тінтірлат за добро, поставлене вище від власного закону. І навіть Вєю ненавидів, хоча ще більше жадав зустрічі з нею.

Природа оживала, прокидаючись від солодкого прохолодного сновидіння, та Явконд не бачив різнобарв'я. Біле марево відчаю застеляло погляд.

Мелодійний голос покликав його на ім'я, і марево вмить злетіло. Від світу, що виплеснувся на нього, Явконд ледь не захлинувся.

Голос повторив його ім'я. Жінка, що з'явилася нізвідки, обходила людину колом.

Королева Грейж. Висока, струнка, овіяна льодистою, нелюдською красою. Жінка, про яку говорили більше, ніж про всі бали королеви Тінтірлат. Тому що боялись.

— Здраствуй, — привіталася королева Грейж.

— Здраствуй, — відповів Явконд, спокійно, дивлячись їй в очі.

— Я можу повернути, як було, — вона посміхнулася.

Явконд мовчав, розуміючи, що лише чари Грейж не дають відчаю вчепитися в нього знову.

— Побори мене.

Чаклунка зірвала дві травинки, в її руках стебельця виросли, стаючи гострішими за метал. Смарагдові мечі увіткнулися в землю.

Безумство... Навіть до ув'язнення він би не зміг перемогти королеву Грейж. Людина не може здолати чаклунку...

Явконд витяг ближчий меч.

РОЗДІЛ IV

— Не треба! Не розповідай далі!

Анжела тремтіла, дорослий обійняв дівчинку, заспокоюючи.

— Але ж ще нічого жахливого не сталося, — трохи здивувався він.

— А королева Грейж — добра фея? — розлютилася Христина. — Нащо вона в цій історії?

Вожатий печально подивився на Христину.

— Без неї не було б, про що оповідати. Лише коли всі, кому судилося стати частиною історії, сходяться, — лише тоді струмочки стікаються в море, і воно може змінити світ.

Діти не зрозуміли дорослого, та слова дивно відлунилися в темряві, тому вони не заперечили, не засміялися. Справжнє море безтурботно перекочувало гальку.

— Але ж Явконд переможе, так? — дещо боязко запитав Влад.

Вожатий зітхнув.

— Мені шкода засмучувати тебе, Владе, але Явконд не переміг. Місяці ув'язнення без сонця і свіжого повітря, отрута ненависті... Двобій чарівними мечами, що відгукуються на кожний рух душі... Улюбленою зброєю королеви Грейж! Можливо, єдиною, яка могла її поранити! Бо чаклунка завжди билася по-справжньому, — вожатий замислився.

— Явконд не міг виграти, та королева Грейж не взяла з нього ані слова, ані клятви. Накинула переможеному на плечі прозорий плащ і перенесла Явконда до брами його фортеці. І залишила, щезнувши.

Він знову замислився, і діти чекали, притихло навіть море.

— Але я б хотів розказати зараз не про Явконда, — повернувся до історії вожатий.

Вєя і Лаолант жили в злагоді, не даючи приводу для тихих злих розмов. Та все частіше діставав Лаолант засохлу квітку, яка майже втратила колір, вдихав примарний духмян і згадував золоторогого оленя.

Мрія про дивовижного звіра затьмарювала золото чистої любові, полонила розум і пам'ять. І одного весняного дня він прокинувся досвіт, узяв лук, поцілував кохану, що посміхалась уві сні, і пішов шукати золоторогу тварину.

Вєя спала так солодко, що лише зітхнула, відпускаючи чоловіка у безстрокову подорож.

Лаолант їхав лісами і луками, залишаючи королівство. Дихали холодом гори, але подорожній не збирався дряпатись по стрімчастим засніженим схилам.

Іноді йому здавалося, наче тінь оленя майорить попереду. Лаолант давав шпори коню, намагаючись наздогнати звіра. Та лише стукіт копит приносив безтурботний вітер.

Далеко від дому, ніким не впізнаний, Лаолант забував рідний край, і навіть вістку не надіслав Вєї.

Шлях привів його на круті прибережні скелі чужої країни.

Але не чув голосу моря Лаолант, стукіт копит золоторогого красеня бився в причарованому мрією людському серці.

Вєя прокинулась раптово, щойно світанкова тінь чоловіка зникла за пагорбом. Босоніж вибігла на подвір'я, та сонце, що сходило, не мовило до неї, мовчали птахи, мовчали трави.

Похнюпившись, ішла покинута дружина у спустошений дім. Такий холодний і чужий. Вєя тоді не знала, наскільки крижаним стане її гніздечко, яким шаром снігу воно вкриється, як не витримає обіймів зими.

Дівчина гуляла улюбленим садом, ловила рожеві сніжинки яблуневих пелюсток. Вона чекала на повернення коханого. Чекала день, чекала два, чекала, коли осипався яблуневий цвіт і розквітав бузок.

Поза очі її називали вдовою, та ніхто не засуджував Лаоланта. Бо ніхто не бачив його з тої пори.

Птахи прилітали в сад, що шелестів сумом, але чари більше не жили в їхньому пір'ї, і золото не осипало траву іскристими зірочками.

Королева Тінтірлат надсилала листи, але Вєя спалювала їх, не відкриваючи. З'явитися на балу одній здавалося зрадою.

Та відчувала Вєя під серцем дитину і дарувала любов тому, хто ще не народився, сподіваючись, що дитя буде схоже на Лаоланта.

Явконд одним з найперших дізнався про зникнення суперника. Лютий на тих, хто його зрадив, він не зустрічався навіть з вірними, не вірячи, що вони не злякаються гніву королеви, спроможного зачепити і їх ненароком.

Сова ухкала у нього за вікнами замість співів солов'я.

Одне ув'язнення змінило інше, і покарання, накладене на самого себе, було ще жорстокішим.

Явконд повертав втрачену майстерність, не помічаючи, як змінюються його очі. І прислужникам здавалося, неначе іноді звичайний

меч хазяїна перетворюється на смарагдовий, а за його спиною яскравіють чарами червоні крила.

Жах вселяла присутність Явконда, що став безжальним і підступним. Краса його не вмерла, але назавжди змінилася, а молодість залишилася поза часом.

Якщо раніше він вбивав лише на дуелях, то тепер життя, як і біль, перестали мати значення. Пошкрябаний смарагдовим мечем чаклунки, Явконд перестав відчувати і свій біль, і чужий. Різнокольоровий світ перевернувся, впав, залишивши цілісним єдиний уламок минулого — пристрасть до Вєї.

І коли в палаці з невагомими шпилями гриміло нове свято, білявий вершник мчав до будиночка Вєї, щоб вкрасти дівчину.

І пишнопера сова летіла за ним.

РОЗДІЛ V

Вожатий задивився на полум'я і втратив нитку оповіді. З найближчого дерева злетіла, ухнувши, тінь. Діти здригнулися.

— Несправедливо це, що Лаолант поїхав, — прослідкувала за тінню Христина.

— А вам не здається, що його причарували? — запитав Влад, кинувши на вожатого благальний погляд, щоб підтвердив здогадку.

— Вірно, Лаоланта причарували, — всміхнувся вожатий. — Але ж не обманом, хіба ні? Чи він не сам обрав, з ким залишитися: з коханою чи з колишнім вільним життям мисливця?

— Для нас це надто складно, — але Анжела подумала, перш ніж відповісти. — Хай Христина каже, вона найстарша.

— На два дні старша від Влада, — ухилилася від відповіді подруга.

— А я їсти хочу, — втрутився Митько.

Діти розсміялися, але дорослий замислився.

— Ходімо, пошукаємо, — він підвівся.

— Як чайки будемо дохлу рибу жерти? Чи гладку чайку підсмажимо? — Влад струсив з шортів сухі водорості.

— Не смій так говорити! Чайки — це душі загиблих моряків, мені тато розповідав!

Христина штовхнула друга, але не розрахувала силу, і якби не дорослий, Влад би всівся у багаття.

— Обережно, діти, — вожатий суворо подивився на дівчинку.

— Ти що, здуріла! — налякано ощирився Влад.

Христина зніяковіла: вона не бажала, щоб так сталося.

— Вибач, я не навмисно. Владе?..

Хлопчик відвернувся. Незрозумілий розбрат опалив його крилом сильніше, ніж міг підпалити справжній вогонь.

— Ходімо до моря, — занепокоївся вожатий, прямуючи до води.

Діти знайшли ще живу рибу, яка застрягла між каменями. Вона і стала пізньою вечерею. Хліба, звісно, не було, а ось солі вище даху — море поряд, саме повітря сіллю насичене.

Дмухаючи на ароматну рибу і перехоплюючи гарячі шматочки, діти слухали голос вожатого, ідучи по ньому, наче крученою стежиною, все далі і далі.

Явконд, звісно ж, вкрав Вєю і, наче вітер, домчав здобич у свою фортецю. Пропажу виявили лише на ранок, як і кров на подвір'ї.

Двоє заступилися за господиню, але тепер не могли розповісти, хто винен в нічному злодійстві.

Чутки поповзли по королівству, Явконду приписували зникнення Лаоланта. Але брама негостинної фортеці залишалася зачиненою для цікавих очей, а ризикувати життям і свободою заради пліток не вистачало сміливості.

Вєя жила, неначе королева, вбрана у шовк. Найчастіше в червоний, який так любив Явконд. Посміхаючись вдень, вона ридала вночі. Господаря фортеці дівчина бачила лише за обідом, та ще, як стояла біля вікна, коли він їхав на цілі дні.

Явконд залишав домівку все частіше. Птахи збиралися в зграї, готуючись до перельоту на південь, раніше цього року, ніж зазвичай.

Вєя здіймала руки до лякливих зграй, благаючи взяти її з собою, але птахи не підлітали до вікна, а думки про дитину не дозволяли зробити крок вниз.

Віднедавна Вєя більше не вірила в легенди.

Що ж трапилось з Лаолантом? Море заступило йому шлях, обіцяючи загибель, якщо він підніметься на корабель. Море знало про минуле і майбутнє більше за людей. І кораблі-привиди нерідко кидали якорі в його гаванях. Збуджували жах, та не прокльони і стогони, як могли б, не потопи море справжні судна з їхніми капітанами.

Лаолант приходив на скелі три дні і три ночі, і коли третьої ночі зійшов місяць, він побачив на березі жінку з ніжним, та холодним поглядом чаклунки.

— Ти шукав мене, — сказала королева Грейж.

— Я шукав золоторогого оленя, — заперечив мисливець.

Королева Грейж дзвінко засміялась.

— Але це мій олень, і квіти, що ростуть під моїми вікнами, схожі на щербаті серця. Ти шукав мене, Лаоланте.

Чаклунка підійшла до нього і поцілувала, випиваючи душу, та не віднімаючи волю і пам'ять.

— Бажаєш повернутися до коханої чи спочатку побачити золоторогого оленя? — запитала вона, відпускаючи Лаоланта.

Мисливець згадав, як давно він не бачив Вєю. Вона ж не знає, що з ним і де він.

— Я хочу побачити оленя, — відповів мисливець.

Море звелося, обливши їх роз'ярениими бризками. Чаклунка плеснула в долоні, і водне полотно вкрилося кригою.

Темні глибини звільнилися за мить, та, взявшись за руки, двоє зникли раніше.

Такого шторму не пам'ятали навіть сиві діди, жодний човен не повернувся додому тієї ночі.

Палац чаклунки сильно відрізнявся від палацу в Дайрані. Захований в квітучій долині, повній дивовижних рослин, він і сам здавався квіткою, що розпускається. Чудесні тварини, що ходили стежками зачарованої долини, не боялися чоловіка, бо вони рідко бачили людей.

Трохи наляканий Лаолант слухняно ішов за чаклункою. Він захоплювався чарівною долиною і якимось чином знав, що може залишитися тут на довгі роки, майже навічно, не втрачаючи молодості.

Сяюче павутиння лягало на його одяг, створюючи неповторний візерунок, золоторогий олень покірно схилив голову перед людиною.

Посміхаючись, королева жестом запропонувала сховатися в палаці: по листям вдарили перші краплини дощу, загравши, як кришталеві.

Краса її більше не була крижаною. Ніжні риси, тонкі брови, ясний погляд. Серце затремтіло, наче невагомі шпилі іншого палацу дотягнулися і сюди.

Лаолант сам поцілував чаклунку.

Вже зжали золотий хліб, а в зачарованій долині не пожовтів жодний листок.

Лаолант жив у задоволенні, полював на золоторогого оленя, і торкаючись хутра звіра, стріли оберталися на багряні, майже чорні троянди. Чоловік Вєї складав букети з цих троянд і дарував господині долини.

Вихований з дитинства жах перед чарівництвом іноді нагадував про себе, та згодом чари здолали і його. Жах відступив перед красою чарівництва.

Він бажав, і бажання одразу збувались, тільки Вєю не кликав у мріях нерозумний мисливець. Ні, він не забував про кохану, та наче боявся, що дівчина, схожа на дитя, дійсно з'явиться на одній зі стежин.

Лаолант зустрів королеву Грейж, що сиділа біля непорушного озера. У воді відбивалося небо, але не чаклунка і не людина.

— Я не кохаю тебе, — сказав Лаолант, опускаючись на траву поряд із чаклункою.

— То йди, — вона була спокійніша від водяної гладі. — Ніхто, навіть я, не затримає тебе, якщо ти захочеш залишити долину.

Лаолант не відповів, на воду впав поїдений жовтизною листок, пішли легкі кола. Листок потонув.

— Чому ти не йдеш? — запитала королева Грейж, озирнувшись.

— Як я можу повернутися до Вєї після того, як я її зрадив, покинув, не сказавши навіть, чому поїхав?.. — та ні гіркоти, ані ненависті не було чути в його мові, лише порожнеча оселилася.

Чистий, холодний погляд чаклунки дістав до самих глибин душі Лаоланта.

— Я дам тобі владу, Лаоланте. І дам мету. Величну мету, що варта легенд. Велику владу, якої у тебе ніколи не було. Але приставши на мою пропозицію, ти не зможеш відмовитись, а засумнівавшись, загинеш. Краще повертайся до Вєї.

Та Лаолант не повернувся до коханої, заповнивши порожнечу зради метою і владою, обіцяними чаклункою.

Але не лише слово Лаоланта зберігала в пам'яті королева Грейж. Явконд теж дав їй слово, погодившись на таку саму пропозицію. Тому так часто їхав він зі своєї фортеці, слідуючи за совою.

Дивний птах вів його крізь марево, приводячи у країни, де розмовляли іншими мовами. Повертаючись назад, Явконд не міг знайти ці стежки без крилатого провідника.

Чаклунка називала його королем, а чужі народи підданими. Він називав чаклунку богинею і Посланницею Світла, Дочкою Місяця.

Явконд мав створити для Посланниці Світла армію, зробивши воїнів не чуттєвими до благань, вигнавши жалість з юних сердець. Бо лише юні з ясними очима вбиралися в кольори, обрані Дочкою Місяця.

Ще вчора вони складали пісні, а тепер малювали шедеври на піску не пензлем, а вістрями мечів. Але їхня рука мала не схибити.

Явконд вчив їх, переливаючи в молодих творців те, чим став сам.

РОЗДІЛ VI

Знову вожатий дав слово морю. Діти стояли біля води, узявшись за руки, бо так було менш страшно. Хоч трошечки.

Влад пробачив Христині, Анжела вчепилася в Митька, їй здавалося, що по воді лине примарний корабель з подраними вітрилами.

— Так не буває. Скажіть, що так не буває. В казках так не буває! — Христина теж дивилася на море, але тіні і хвилі являли їй інше малювання, моторошніше від загиблого корабля.

— Христино, чому ти вирішила, що це казка?

З уханням тінь пролетіла над ними. Скрикнувши, діти пригнулися.

Сова сіла біля вогнища, у величезних бурштинових очах відбивалося полум'я. Але не цього вогнища, а тих сотень багать, що розпалили на березі моря. І кораблі хиталися на зачарованих хвилях.

Христина кинулася до вожатого, шукаючи захисту, поряд з ним сова здавалася звичайним птахом.

— Не бійтеся. Вона не зачепить вас. Вона не бачить вас, — повільно проказав дорослий і пішов до вогнища.

Сова зашипіла не по-пташиному, а по-змііному, злетівши до зірок. Вожатий підняв гілляку, підчепивши вогонь, що засяяв на краєчку майже золотом.

— Але поки Явконд збирав військо, а Лаолант розважався в долині чаклунки, в житті Вєї теж відбулася знаменна подія.

В середині осені Вєя народила дитину. Дівчинку.

Але не її чоловік був біля неї, а викрадач. Явконд тримав дівчину за руку, просив не здаватися, кричав, що не відпустить.

А у Вєї не зосталося сили боротися, вона зісковзувала у небуття погибелі, віддавала тій, що народжувалась, власне життя.

На червоне небо набігали криваві хмари, і багряне море до ран лизало берег. Чорні птахи кружляли над морем, гостре, мов леза, пір'я перерізало нитки між землею і небом.

Кров замерзала, вицвітала, вкривалася ніччю, наче саваном, і ставала попелом.

І Вєя була тим морем і тим небом, розлученими, де більше не віддзеркаляться зірки. Ніколи вона так не кричала, забуваючи, що народилася людиною. А моторошні птахи забирали її, вирізуючи з повітря клітку, яку не відкрити і не розламати.

З крижаним дзвоном двері закрилися, розділивши світ той і світ цей.

Явконд дуже злякався, можливо, вперше в житті. Холодна, та жива, Вєя спала, але не прокидалася. Його лікарі знизували плечима. Не діяли навіть погрози.

І тоді Явконд поїхав у Дайран до королеви Тінтірлат.

Жінка, схожа на яструба, прийняла його так, наче нічого не сталося. І Явконд розказав королеві все. Лише одного разу збрехав, що дочка Вєї народилася мертвою.

Королева назвала ім'я Лаоланта, та Явконд лише похитав головою. Тінтірлат замислилась, з високих вікон її палацу було видно золоті ліси, як світанкові хмари забризкані багряним.

— Я поїду з тобою, але заберу Вєю живою чи мертвою, — сказала королева, дивлячись на білявого викрадача.

Явконд відвів спустошений погляд, погоджуючись.

Вони дісталися фортеці в сутінках. Скинувши дорожній плащ, королева Тінтірлат піднялася до кімнати Вєї. Явконд слідував за нею, та відстав, озирнувшись на ухання за вікном.

Між кригою і весною Явконд обрав весну. Цього разу.

Коли він увійшов у кімнату, королева Тінтірлат сиділа на ліжку біля Вєї, припавши вустами до холодної руки.

Так минула мить. Ще одна.

Королева відчула присутність господаря фортеці, і нежива рука Вєї впала на простирадло.

— Залиш нас, — наказала королева.

Явконд вклонився і вийшов з кімнати. Зараз королева, як ніколи, була схожа на яструба.

Що говорила і робила королева Тінтірлат, повертаючи Вєю до світу живих, так і залишиться таємницею. Лише бурштинові совині очі бачили це, але сова нікому не розповість.

Явконд сидів на підлозі, чекаючи на королеву Тінтірлат, не сподіваючись і не молячись. Те, що відбувалося за дверима, було старше заклять чаклунки і страшніше від двобою чарівними мечами, бо прадавнє і справжнє.

Блиск яструбиних очей згасила втома, суворе обличчя посіріло.

Вєя лежала на колінах королеви, і волосся чіплялося за персні. Вєя спала звичайним сном, а карета Явконда мчала жінок до палацу з невагомими шпилями.

Повний місяць віддзеркалювався в річках і калюжах, а опале гниле листя було плямами на ньому, старими ранами, осипаними могильною землею.

На цей самий місяць дивився Лаолант, але у південному краї не гостювала осінь. Дочка Місяця знайомила своє військо з Сином Ночі.

Їх мало бути троє, але Явконд залишився у фортеці, і колючий погляд чаклунки не обіцяв колишньому дуелянту нічого гарного.

Юні визнали Лаоланта, що лише на кілька років був старший від них. А він дивився на ліс щогл в гавані, оплетеній закляттями, що сріблилися на спокійній воді, і печаль залишала його. Мисливець ставав завойовником, а любов перевтілювалась у безжальність.

Кораблі вервечкою виходили через протоку у відкрите море. Чаклунка, вбрана в білий одяг, стояла на білуватому піску. А коли в темряві зникло останнє вітрило, обернулася совою і злетіла до мертвецьки блідого місяця.

Явконд дивився на свічку, яка згасала. Він відпустив прислужників і звільнив полонених ворогів. Знаючи, що за непослух загине, колишній дуелянт вирішив гинути без зайвих очей.

Сова влетіла у відчинене вікно, торкнувшись підлоги вже не лапами, а ногами. Явконд не глядів на чаклунку, гріючи долоні в полум'ї свічки. Тіні метушилися на стінах, не зачіпаючи білого одягу Дочки Місяця.

— Тут була Тінтірлат, — гнівно помітила чаклунка.

— Я її покликав, — гордовито відповів Явконд, залишивши у спокої кволе полум'я.

Рука стиснула руків'я меча, захованого під столом. Королева Грейж підійшла до нього, свічка згасла, не витримавши її присутності. Але темніше не стало, бо наближався світанок.

— Вєя. Знову Вєя стає на моєму шляху. Але її я можу пробачити, Тінтірлат — ніколи. Ти зрадив мене, Явконде, коли звернувся до неї по допомогу. Чому не до мене?

Явконд мовчав, він і сам не знав, чому поїхав у столицю, але і зараз відчував, що чинить правильно.

Явконд вдарив, знаючи, що чаклунка не зможе...

Світ спалахнув болем, збивши серце з ритму. Явконд усвідомив, що лежить на підлозі, не в силах поворухнутися. Меч зламався.

Чаклунка намотувала на палець його біле кучеряве волосся.

— Я не вб'ю тебе, Явконде, як ти того прагнеш, — розсміялася вона. — Ти зрадив мене. Ти програв мені. І тепер я вимагаю плату за програш. Ти розплатишся волею і болем.

Чаклунка щезла. Заклинання догоряли в світлі ранку. Сонце, що зійшло, було кривавого кольору.

РОЗДІЛ VII

Вожатий закашлявся.

— Тобі погано? Тобі допомогти? — злякався Влад.

— Не треба, — жест був владним і звичним.

Хлопчик поглянув на Христину, видихнувши крізь зуби:

— Якби я знав, що все буде по-справжньому...

— Владе, — дорослий засміявся, гірко, та похмуро. — Світ справжній. Завжди. Навіть коли йому не віриш.

Він подивився на гілку, що не згоряла, золотистий вогонь скапував на землю, наче справжнє розтоплене золото.

— Як легко вважати, ніби все відоме, просте, зрозуміле, і світ пізнаний і передбачуваний. А якщо відбувається щось незвичне, свято вірити, що тебе намагаються ошукати або лише здається. Ви ще не чули слів "об'єктивна реальність"?..

— Я чула, — відгукнулася Христина.

— Реальність, — вожатий осміхнувся, тепер з презирством. — Ви їдете по дорозі. Праворуч поле і ліворуч поле, але праворуч пагорб, що закриває виднокрай. Ви знаєте, за пагорбом так само спокійно зеленіє жито. Але хто поручиться, що дійсно так? А якщо ви підете, щоб зазирнути за пагорб, щось може статися на дорозі, а ви прогавите, — глибокі, наче море, очі тихо світилися. — Райдуга переплітається з сірістю, змертвіли дощі, змертвіли вітри, а світанки завжди криваві. І ніхто більше цього не помічає.

Дорослий замовк, діти сиділи, причаровані жахом, в його словах виявилось більше страхіття, ніж у шипінні сови.

— Лаолант би помітив, — припустила Анжела.

— І Явконд, — додав Митько.

— Лаолант?.. — дорослий подивився на свої долоні, брудні від гілки. — Скільки життів обірвав Лаолант своїми наказами, після того як пішов із зачарованої долини...

Як не намагалася ворожити чаклунка, море втопило п'ять кораблів. Хвилі здіймалися до неба, та ясноокі співали, і буруни опадали, відступали перед чистими голосами.

Завойовники висадились на півдні королівства, коли Дайран вкрив лапатий сніг. Такий сніг довго не тане.

На півдні не було снігу, проте був вогонь.

Вогонь... Чи пам'ятав Лаолант шлях, що проліг від тихої гавані до серця рідного королівства? Він пам'ятав бал, де познайомився з Вєєю, пам'ятав озеро із листком, що потонув. І кидався то до одного спомину, то до іншого, як поміж берегами затканої туманом ріки.

Чи знімають муки відповідальність з Лаоланта? Ні.

Лячно говорити про ті тижні. Палали будинки, підпалені тими, хто розрізняв тисячі відтінків полум'я, наче пісня лилася кров. Юні, чия доля створювати красу, перетворили красу на смерть.

Жорстоких сердець не торкалися благання, а ясні очі не тьмяніли від кіптяви пожежищ. Руйнування і страждання йшли разом із ними, і смерть танцювала для ясноких, рідко цілуючи юні вуста.

Вони ж не відали пощади.

Але королівство тяглося на багато днів шляху, і поки лише небагато хто знав про небезпеку, що насувалася. Інше жахіття оселилося в центрі країни.

Раптово спалахували домівки і фортеці, зникали люди, візерунки заклять зоставалися на полях. Метушливе лихо блукало неподалік від столиці, кусаючи без будь-якої мети, непередбачуване, і від того ще жахливіше.

Незаможні замикалися на всі засуви, багаті потроїли охорону. Але нічого не допомагало. Лихо надходило тінню, минаючи високі стіни, міцні брами, нехтуючи жалість, красу і невинність. Лихо було сліпе у жорстокості.

Гомоніли, що в час приходу лиха бачили велику сову і хлопця, вбраного у вогонь. Але жах народжував невір'я. І лише в Дайрані царював спокій.

Спокій. Льодистий спокій зими. Від морозу тріскалося крихке скло, ріки промерзли до дна, сніг доходив до вікон, а іноді вкривав будинки по дахи. Злі вітри лютували, кружляючи вихорами по землям колись щасливого і мирного краю.

Королівство не пам'ятало такої зими. Не могло пам'ятати. Бо стихію розбурхали чари.

Безвір'я і острах перед тим, що йде, яке більше не можна передбачити, оселили в людях підлість, заздрість, жорстокість. Вони не жили, а виживали, знищуючи найцінніше, тиранячи рідних і коханих.

А сніг все сипав і сипав. Лапатий, гарний. Єдина краса, єдина, що ще залишилася у володіннях королеви Тінтірлат.

На бали більше не збиралися причепурені панночки і кавалери, вони й носа боялися висунути із засніжених фортець. І більше не карали тих, що віднімали життя в найтемніші ночі, а сонце не осипало замети яристими діамантами.

Молодими рубінами і місячними відблисками грало сніжне полотно.

Королева Тінтірлат часто кликала до себе Вєю. Разом вони вишивали: Вєя — сукню, королева — прапор.

І королева оповідала дівчині історії, гарні і страхітливі, як справжні казки. Але не були історії казками, правда жила в них.

Палац. Більш нездоланний, ніж сама укріплена фортеця. Давні чари оберігали його, не одна людина обміняла на небуття власні життя і долю, щоб охороняти мир у королівстві.

І шпилі, невагомі, гості як мрії, не на драконів полювали вони, а на мрійників, що збилися зі шляху, проміняли творчість на руйнування, схилилися перед безликістю заради слави. Хай кожний з них розумів славу по-своєму.

Птахи недаремно боялися літати над палацом. Не всі птахи — то птахи. Дехто з них — то душі людські, душі тих, хто дивиться не лише в землю, але й ширяє поглядом в небесах. Від такого погляду до мрії менше кроку, від перетворення на птаха відділяє лише сильне почуття і усвідомлення, що земля тебе більше не тримає.

Мешканці королівства майже всі були такими птахами.

Але не тільки на птахів оберталися люди. Навіть зараз в лісах можна було зустріти тварин з людськими очима. Зазирни в них, і потонеш в печалі.

Покарані мовчанням або нагороджені справжньою свободою? Вони не скажуть, а ми не наважимось запитати.

Королева Тінтірлат розповідала про давні війни і мудре море, яке винесло з глибин чарівні шпилі, про герці на смарагдових мечах, що слухаються не руку, а душу.

Королева Тінтірлат відкривала Вєї загублені в часі таємниці, і їй ставало легше.

А передсутінки осипалися в степ чарівливим золотом, і місяць розколювався на скалки. Забуте минуле стукотіло у вікна крилами птахів, що вмирали, і вдалечині ухала пишнопера сова, не в змозі подолати захист міста.

Тремтіли шпилі у височині, відчуваючи наближення жаху з півдня. І світилися зрідка вогники скутого зимою міста.

РОЗДІЛ VIII

Вожатий підкинув у вогнище жмуток водоростей. Вуглини ввижалися живими рубінами і гранатами. Вуглини були рубінами і гранатами!

Золото, яке капало з чудесного смолоскипа, стало кривавo-червоним.

Змінилася мова вожатого, змінилися риси обличчя, він неначе став старше, біля рота лягли зморшки.

Діти мовчали. Діти залишалися під дахом чарівного палацу і дибали засніженими шляхами приреченої країни.

Вожатий зазирнув в очі кожному з них, і зі скорботою опустивши погляд, продовжив.

Погана звістка прилетіла з півдня. Лаолант розбив так важко зібрану армію. Полонених не брали. Через кілька днів вісті дійдуть по землі, і тоді країна захлинеться в паніці.

Королева Тінтірлат плакала як дівчинка, закусивши губу. Вєя бачила, що королева дивиться в очі крукам, але зрозуміти не могла. Круки полетіли, а королева знесилено сіла на підлогу.

Вєя підбігла до неї, налякано спостерігаючи, як течуть скупі сльози з яструбиних очей.

— Ваша величносте?..

— Ми програли, Вєє, — на диво, зізнання її заспокоїло. — Ми програли їй.

— Кому?

Вєя не розуміла, але страх скував серце міцніше за люту зиму. Слабка, а не горда і справедлива королева налякала її сильніше від багряного моря під яскраво-червоним небом.

— Я мала поїхати з ними, я мала вклонитися морю, спитатися поради… Але як я змогла б залишити місто? Якщо в палаці не буде законної королеви, сонце обернеться на червону зірку, спалахне і згасне. Не зійде над жодним виднокраєм, — її завжди впевнений голос тремтів.

— Біла крига, червона кров, чорна ніч і сірий попіл — ось і все, що залишиться від веселки. І квола веселка вигнеться над мертвими містами. Якщо тут не буде законної королеви.

Тінтірлат утерла сльози.

— А що, є незаконна королева? — Вєя не вірила.

— Так. Її кличуть Грейж. Два роди завжди претендували на трон. Але ще здавна той рід обрав для себе шлях чародійства, позбавившись права на трон. У мене нема дітей, у неї теж. Нам нікому передати нашу владу: мені трон, їй долю чаклунки, — вона зітхнула, поринувши у роздуми.

— Але хіба те, як ви мене рятували, не чародійство? — засумнівалася Вєя.

Королева похитала головою, приречено, ніби не слухала, але відповіла.

— Воля моря береже наше місто, береже мене, дозволяючи іноді звертатися до його могутності. Ночі, коли оновлюється світ, ночі, відняті у наглої смерті по волі моря і наказу королеви. Доки домовленість з морем не порушувалась, чари роду королеви Грейж не могли нам зашкодити. Ті, що відступили від домовленості, жорстоко платили за порушення закону, — порожні яструбині очі зупинилися на дівчині, заморозили здогадку, що силкувалась зірватися з вуст. — Явконд просидів у в'язниці десять місяців, але я не відібрала у нього життя, Лаолант знайшов дружину і був позбавлений...

Вона не домовила, та Вєя знала: Лаолант втратив дитину.

— Це не моя воля, це воля моря. Та й цього виявилось недостатньо. І тепер, коли наше військо розбите, ми беззахисні, і вона прийде... королева Грейж, — їй було важко говорити, слова злітали, народжуючи дивну луну, а думки тягли на дно відчаю. — Залишився останній засіб... Вєє, ти підеш зі мною?

Королева Тінтірлат підвелася, здавалося, вона постаріла за хвилини розмови на роки. Вєя подумала, що ще її батьки пам'ятали королеву немолодою.

— Я піду з вами куди завгодно, ваша величносте, — відповіла дружина Лаоланта.

Дві жінки спускалися крутими вироподібними сходами. Королева тримала ліхтар, та хворобливе полум'я намагалось згаснути. Полум'я відчувало, куди вони йдуть.

Вони зупинилися біля дверей, окованих металевими смугами. Вєя з подивом відмітила, що замка нема.

— Так, не замикається, — королева наче вгадала думки подруги. — При здоровому глузді ніхто не спуститься сюди. Більшості не вистачить відваги, інші надто мудрі або дуже сильно люблять життя, щоб так ризикувати, — королева озирнулася на скам'янілу Вєю, всміхнулася, заспокоюючи. — Не бійся, Вєє. Я прийшла до провісниці, ти лише спостерігатимеш і мовчатимеш, що б не сталося, — бліда від ляку рука торкнулася дверей, воля і зараз залишалася сильнішою за страх. — Я можу змінитися, Вєє, головне — не лякайся. Провісниця сліпа, але може постати в будь-якій подобі.

Королева увійшла першою, Вєя одразу за нею, і важкі двері нечутно закрилися. В підземеллі горіли смолоскипи, та полум'я не коптило склепінь, не відкидало тіней.

Їх зустріла дівчина з розкішним світлим хвилястим волоссям до поясу, на згинах білого одягу народжувалось різнобарв'я. На зріст не вища від королеви, що шанобливо схилилася перед нею.

— Здраствуй, Тінтірлат, — м'який голос відбивався від стін, шелестів у вогні, глибокий, як час, такий голос не міг належати такому

тендітному створінню. — Не кожна королева віталася зі мною, але ти прийшла.

— Так, я прийшла... — почала королева, та провісниця жестом наказала їй замовкнути.

— Я знаю, чому ти прийшла, Тінтірлат. Битва на півдні. Скільки вмерли з твоїм іменем на вустах, одні кляли, інші вірили... Їх не зупинило море, вони проходять через сяючі кордони, наче межі не існує. Вони увійдуть в Дайран, і шпилі палацу зламаються, відгукнувшись на їхні голоси і зоріння їхніх очей. Шпилі тріскаються вже зараз, мороз підточив їхні корені.

Вєя стояла ні жива, ні мертва, глядячи, як відчай накриває королеву новими хвилями.

— Ти ще можеш піти, Тінтірлат, — продовжувала провісниця. — Не ти підеш перша, шукаючи інші шляхи, але сюди ти більше не повернешся. Якщо ж дізнаєшся пророцтво, то не зможеш не підкоритися.

Але сумніви королеви залишилися за дверима.

— Я не піду без пророцтва, — просто відповіла вона.

В руках провісниці з'явилося сердечко на тонкій стрічці. Воно хитнулось, хитнулась і тінь, як маятник, зупинившись.

— Ти знаєш, що і в твоєму серці живе чародійство? — безбарвно запитала провісниця.

— Я здогадувалась, — яструбиний погляд був прикутий до сердечка, певно, воно щось означало, щось незрозуміле для Вєї.

— Візьми.

Провісниця віддала королеві стрічку, але тінь маятника не рухалась. Тепер королева тримала його на витягнутій руці.

— І дивись мені в очі. Вдержиш, отримаєш пророцтво.

Скільки тривало мовчання, просякнуте сліпотою від народження і сліпотою від болю? З сердечка крапала кров, та долітала до підлоги вона талою водою, серце тануло, наче уламок криги. Маятник залишався непорушним, та і маятник теж розтанув, змінюючи напрям майбутнього, вказуючи з широкої дороги на звивисту стежку, що поросла бур'яном і полином. Вказуючи єдиний вірний шлях.

Королева Тінтірлат витримала випробовування. Остання крапля стала іскрою, і стрічечка згоріла, ледь не обпаливши їй пальці.

— Іди, королево, хай будуть з тобою шелест хвиль морських і сяйво юних зорь, — тихо мовила провісниця.

Тінтірлат прощалася, трохи схиливши голову, на уклін не зосталося сили. Вєя узяла її за руку і повела до виходу з підземелля.

Але перш ніж вони вийшли за двері, сліпий погляд ковзнув по Вєї, як батогом вдаривши, вогнем і холодом.

Дочка Місяця і Син Ночі святкували перемогу, веселі вогнища розплавили сніг, а пісні злітали до колючих зоряних небес.

До Дайрану лишалося кілька днів шляху, і ніхто не врятує приречене місто, лише вітер крутитиме попіл балакучими, стогнучими вихорами.

Лаолант і чаклунка цілувалися на очах у вірних їм, а вість про розгром летіла трошки повільніше за птахів.

Їхня перемога ділилася на трьох, та Явконд не з'являвся перед своїми підданими, і піддані забули про короля.

Явконд сидів за столом зі згаслою свічкою, припорошений снігом і сивиною. В покинутій фортеці гуляв крижаний вітер. Тільки чари чаклунки одягали колишнього дуелянта в полум'я, берегли його життя, щоб страхіття не закінчувалось.

Не можна подарувати те, чого не маєш. А гордовите серце Явконда переповнював відчай, і він ділився жагучим багатством з усіма.

Піднявши сріблясту снігову хмаринку, на стіл сів снігур. Явконд несвідомо розгорнув пергамент, що приніс поранений у груди птах. Снігур цвірінькнув і вилетів на волю через розбите скло.

Королева Тінтірлат кликала на бал.

Вєя й не сподівалась, що хтось приїде. Але в палаці розцвітали різнокольорові вогні, ліхтарики висіли навіть на старих яблунях. Кора однієї тріснула на морозі, і застиглий сік бурштиново яскравів в їхньому світлі.

А карети під'їздили одна за одною. Люди бажали хоча б на кілька годин відсторонитися від жаху, забути відчуття очікування новин. Вони посміхалися, доброзичливі, причепурені, жили, наче в останній раз.

Вєя бачила королеву, яка зустрічала гостей. Усмішка торкалася її вуст, але яструбині очі залишалися холодними, дивилися не в цей світ. Вони не бачили людей, котрі потребували надії і підтвердження, що ті, кого вони відпустили із затишних домівок, зараз повертаються з перемогою.

Але ніхто і не запитував, тому королева лише тихо всміхалася, вітаючись із гостями. І нечутно падав сніг за вікнами палацу.

Під'їхала карета Явконда. Яскраво-червоний одяг стер блідість з молодого обличчя, а у відблисках сніжинок не помітна сивина. Він галантно допоміг вийти з карети жінці в золотій масці, біла сукня була гарніша за сніг.

Бал. В пам'ять про всі втрачені темні ночі, музика як молитва задля порятунку, танці, сповнені легкості, але не любові.

Явконд і Грейж приїхали майже перед самим світанням. Вєя не бачила їх, втомлена гамором і чужими надіями, дівчина залишила залу.

Тому вона не бачила, як Явконд ввів чаклунку до зали, як Грейж зняла золоту маску, як мелодія збилася з нот і музики замовчали.

Королева-чаклунка і королева-яструб дивилися одна на одну.

— Ідіть, — тихо, але дзвінко наказала королева-яструб, але ніхто не зрушив з місця. — Забирайтеся! Всі!

Плутаючись в сукнях, панночки вибігали із зали, відштовхуючи від виходу синів і чоловіків, які дивом не потрапили у військо захисників. Від вітру паніки згасла половина світильників.

В залі залишилося троє, але двері не зачинились, як боялися ті, що втікали.

Королеви мовчали, біля стіни зачаївся Явконд, з-під плаща виднівся арбалет. В золотій масці тріпотіли віддзеркалення свічок.

Мовчання. До вимовлених заклять. І відчуваєш, як тремтять шпилі, вбираючи в себе небо і час. Мовчанка. Обіцяна обом королевам.

В руку Тінтірлат влетіла тінь меча. Грейж беззвучно плеснула у долоні. Дзвінка луна тіней, що прийняли на себе справжній двобій, пливла залою. Сипалися з лез прозорі жарини. Згасали світильники, спалахуючи багряним і білим.

Тіні билися, а королеви не відводили погляду. Як статуї, застигли вони, і здавалося, так промине вічність, а час зупинився, помер, незрозуміло як затримавшись у цій залі. Але не час він уже, лише тінь розхитує невагомі шпилі, наче дерева в бурю намагаються вивернути з землі вікові корені.

Тіні билися, увертаючись від ударів.

До зали забігла Вєя. Яструбині очі кліпнули, відгукнувшись на новий рух, і тінь одна спіткнулася.

Прозорий меч лишень торкнувся тіла тіні, трохи дряпнувши.

Тіні танули чорно-червоним маревом. Погляди розірвалися.

Поранена Тінтірлат схопилася за стіл, вона стікала кров'ю. Рука ковзнула по тканині, потягнувши скатертину, на полотні розгортали крила світанкові птахи.

Тінтірлат не впала. Людські очі ставали пташиними, волосся — пір'ям, нігті — кігтями. Яструб злетів до склепінь.

Отямилась Грейж.

— Вбий її!

Безбарвні очі палали порожнечею, Вєя відсахнулась.

Явконд вистрілив, влучивши птаху в серце.

На білій скатертині серед скалок посуду лежала мертва королева. Змертвілі очі бачили крізь стелю небо.

Здригнувся палац. Шпилі ламались.

— Ти вільний, Явконде. Її кров'ю вільний, — сова полетіла крізь розчахнуті двері.

Шпили ламалися, уламки як масло прошивали камінь дахів палацу.

— Ні! — Вєя кинулася до королеви, не одразу усвідомивши, що сталося.

Явконд схопив дівчину за мить до того, як перший уламок шпиля розбив мозаїчну підлогу.

Вони вибігли з частини палацу, яка руйнувалася.

Явконд обіймав ридаючу Вєю, але сам не міг відвести очей від руїн — у законної королеви буде справді королівський надгробок.

Кружляв сніг, лип до волосся і танув на щоках Вєї, наче плавився від світання.

РОЗДІЛ IX

Під вагою сови гнулася гілка. Діти слідкували за птахом, і в кожному погляді читався виклик. Ледь-ледь торкалася усмішка вуст Христини, хитка, як морські брижі. Світлі очі Влада були чисті і спокійні, мов ранок.

Глибоко дихала Анжела, з переляком поглядаючи на вожатого. А Митько здавався найстаршим з друзів, його руки не тримали зброї, але душа пам'ятала пристрасть поєдинків.

Сова теж дивилася на них. Із цікавістю, без страху.

Море шурхотіло камінцями. І в його мові можна було розрізнити слова, зрозумілі чайкам, та знехтувані людьми.

— Знаки, — тихо сказав дорослий. — Ми бачимо їх кожен день, але намагаємося не помічати. Та світ — не дзеркало, щоб чітко показувати нам, що відбувається. Не придивляючись, а лише коли несподівано переводиш погляд, можна побачити. А коли місяць народжується...

Сова сплигнула на землю.

— Мовчи, — прошипів птах. — Ніхто не кликав тебе. Ніхто не давав тобі права. Ти не доскажеш цю історію. Ти забув її.

— Я пам'ятаю, — вожатий піднявся, море обдало берег хвилею. — Ми пам'ятаємо.

— Для історії потрібні слухачі. Діти полохливі і дурні, вони не розуміють тебе, вони підуть, — Христина мала на думці підвестися, та Влад схопив подругу за плече, а сова насмішкувато продовжувала. — Для історії потрібен оповідач. А ти не доживеш до ранку. Ти не заслужив світання.

Митько не втримався, кинувши в птаха галькою. Камінчик згорів, не перелетівши через межу світлового кола.

Сова загрозливо зашипіла.

— Ах ти... — але сердилася вона не на дитину, дорослому пророчила: — Кожне слово віднімає твоє життя, його не вистачить, щоб дійти до кінця.

Світ посірів, але не світанком, зачароване море змовкло.

Примарна змія обвивала димом світле коло.

— Мертві міста, — майже шепотом мовив вожатий, але звук власного голосу повертав упевненість, — над мертвими містами пливе веселка. Сірі міста, де всі погляди прикуті до посірілої землі. Наші міста.

Сова пильно дивилася на дорослого.

Явконд не знав про ті міста, його зруйнований світ вимагав покаяння і помсти. Але на покаяння не погоджувалася гордість, а на помсту не залишилося сили.

В руїнах Явконд знайшов прапор, вишитий королевою Тінтірлат. Присипаний пилом і снігом, але не подраний. Золотий яструб розправив крила, сяйво перетікало в строгість нічного шовку. Дивним був цей прапор: поглянеш на нього, і забувається вчинене за своєю волею і за волею чаклунства, щоб уникнути болю. Золотий яструб дарував йому прощення королеви Тінтірлат.

Явконд поцілував чорний шовк, він тепер знав, що треба робити.

Полум'я повернулося до нього, наповнило молодістю, залишеною за порогом темниці. Явконд скликав військо в пам'ять про законну королеву, як нещодавно скріплював жахом і величчю різномовних загарбників.

У нього залишалося три дні, поки захмелілий від перемоги Лаолант віддасть наказ рушити далі. Явконд не знав, скільки днів йому

відпущено, але дивним чином прапор королеви оселяв віру в тих, що віру втратили, і надія розгорялася, наче вогник перестрибує з гілочки на гілку, доки не запалає багаття.

Вогонь душі Явконда, що ніс страждання і вічні розлуки, тепер став останнім завітом королеви. Навіть для тих, хто був у полоні в цього темного полум'я, кого він катував до зірваних голосів і згаслих очей. Такою була сила того вогню, але Явконд не міг того знати, не міг бачити себе з боку.

І лише кохання стліло, коли Вєя вирвалася з його обіймів, відмовившись слухати. Явконд не встиг сказати їй про дочку.

А тепер Вєя зникла, і Явконд відчував, що вони більше не зустрінуться.

Вєя не зникла. Врятувавшись від викрадача, дівчина заховалася в одному з покинутих будинків, впала на чуже ліжко і заснула без пам'яті.

Прокинулась Вєя в темряві, але скільки днів минуло, вона не знала. Невиразні сновидіння тривожили душу, топлячи в забутті. Тільки один спогад залишався чітким: круті сходи вгвинчуються в землю, закінчуючись дверима, окованими металом.

Туди і відправилася Вєя, на зустріч з провісницею. Без свічки чи ліхтаря, босими ногами намацуючи сходи. Здавалося, біла сукня, схожа на вінчальну, освітлює підземелля, а вишивка сріблиться в місячному світлі, хоча місяць і не зазирав під землю.

Не було смолоскипів і красуні зі світлими кучерями. Доросла жінка сиділа на камені, сувора, яка не вміє всміхатися.

Ліхтар стояв у неї на колінах.

— Вєя, — мовила провісниця.

— Так, я Вєя, — дівчина боялася менше королеви, але ж і менше знала.

— Ти думаєш про чоловіка, Вєє. Але в мене нема для тебе пророцтва, — провісниця підвелася. — Що мовчиш і не йдеш?

— Королева Тінтірлат померла, — на одному подиху повідомила Вєя, від слів задерло в горлі.

— Не можна без королеви, — провісниця гірко зітхнула, хоча й не мала права виказувати почуття. — Гаразд, Вєє, візьми ліхтар. Підеш туди, — вона махнула в темряву. — Залишиш ліхтар за третім поворотом. Але і там може не бути для тебе пророцтва.

— Дякую, — Вєя вклонилася, приймаючи ліхтар.

— Не дякуй, Вєє, — провісниця відвернулась. — Не дякували мені до тебе, лише боялися. Навіть Тінтірлат.

Вєя знала, що провісниця плаче, і розуміла, що не сміє втішити це дивовижне створіння, прокляте часом.

Освітлюючи ліхтарем шлях, дівчина дійшла до стіни, роздивившись низький отвір, схилилася, бо не пройдеш.

Вєя рахувала кроки. До першого повороту сто чотири, до другого усього двадцять, до третього майже шістдесят.

Дівчина з неохотою залишила світло і ступила у пітьму.

Один крок, і світло ліхтаря опало. В темряві збиваєшся з ліку, і важко дихати, нестерпно жити.

Для Вєї темрява була багряною, як море і небо, що ледь не забрали її. Вєя йшла по хвилях, а на неймовірній висоті ширяли гостропері чорні птахи, зараз вони були не більше крапочок.

Птахи чекали, а хвилі ставали все більш неспокійні, босі ноги боліли, наче не по кривавій воді, а по вогню йшла Вєя.

Птах упав на дівчину, зачепивши крилом її плече. На білій сукні виступила справжня кров, Вєя хитнулася й оступилася з хвилі.

Вона падала довго, неначе в безодню. І темрява роздягала її, крадучи одяг, мовби спогади, залишаючи тільки змучену душу.

Оголена душа зупинилася серед темряви, або темрява зупинила політ. В пітьмі прокидався світ — куди не поглянь. В пітьмі, наче за склом, відбивалося полум'я пожарищ, тіні тих, хто гинув, обличчя юних завойовників. І в кожному відбитку був Лаолант.

Світла постать схилилася над Вєєю, поцілувала у маківку. Крилата людська постать, волосся ніби пір'я, а очі яструбині.

— Ваша величносте, — прошепотіла дівчина.

— Борися, Вєє, — примарний голос дзвенів сумом. — Це найлегша частина шляху. Таке твоє пророцтво. Я любила тебе, Вєє, моя єдина безкорислива подруго.

Королева Тінтірлат зникла. Тепер вже назавжди.

Вєя піднялася. Сукня не подрана, рана не кривавить, нема багряного моря, страхітливих птахів і скляної пітьми, що увібрала в себе минуле. І стоїть дівчина, босонога, простоволоса, на снігу.

Вєя знала, куди їй іти, до кого їй іти.

Лаолант відбив атаку Явконда, та ворог готував новий удар.

Чорний прапор із золотим яструбом вселяв у супротивників небачену сміливість. Прапор належало знищити, розірвати по нитці, розвіяти за вітром. А чаклунка все не з'являлася, двобій із королевою висушив її чари і красу, і навіть долина зів'яла, ділячись з хазяйкою молодістю.

Лаолант мав вибирати самотужки. І він вирішив, що сьогодні золотого яструба зчервонить ворожа кров.

Вєя йшла по снігу, не відчуваючи холоду. Ніхто не міг встати у неї на шляху, юні дивилися на дівчину стривожено і захоплено. І йшли за нею, наче вірний почет.

Лаолант відчув, як змінюється сонячне світло і теплішає повітря. Він так і застиг, спираючись на меч, не обертаючись.

— Лаолант, — з тихою радістю покликала Вєя. — Чоловік мій. Ходімо у наш дім. Посадимо квіти, дочекаємось прильоту птахів. Коханий мій...

Вєя обвила руками шию Лаоланта, поцілувала, та чоловік не відповів на ласку. Він випростався з рук Вєї, гнівно глянув на воїнів, але ті й не думали розходитись.

— Тобі не місце тут. Іде війна, — байдужий до всього голос лякав, та Вєя стримувала сльози.

— Я дружина твоя, Лаоланте. Моє місце біля тебе, — вона схилилася до його ніг, полиски від меча падали на дівоче волосся.

Лаолант не ворушився, не насмілюючись підняти кохану чи штовхнути у брудний сніг. Але ось, пальці затремтіли, рука потяглася до коханої, ще мить, і він торкнеться її волосся.

— Що тут діється? — з-за спин глядачів вийшла королева Грейж, гарна, як в час першої зустрічі з Лаолантом.

Лаолант відсмикнув руку, відступивши від коханої. Вєя не встала.

— Вєя, — без здивування сказала чаклуна. — І ти тут. Моя бідна маленька Вєя.

Чаклунка по-материнськи підняла дівчину, ласкаво обійняла за плечі.

— Віддай її мені, Лаоланте, — просив співочий голос. — "На смерть", — додавали колючі очі.

— Бери! — розсміявся Лаолант.

На річці тріснув лід, чаклунка і Вєя зникли.

РОЗДІЛ X

Хвилі лизали берег, майже доплескуючи до вогнища. З іншого боку від вогню ходила сова. Займався світанок.

Вуглини догоряли. Діти більше не утворювали коло, оточивши вожатого, наче ділилися з ним вірою і теплом.

— Доведіть мене до моря. Воно захистить нас, — його голос ослаб.

Влад допоміг дорослому, зараз він почувався старшим, дівчата тримали вожатого за руки, Митько ніс смолоскип.

Море заспокоїлось, чекаючи на них, в прозорій воді блищали золоті зернятка.

— Минуле стає теперішнім. Все, про що я казав, відбувається і зараз, та я не додивлюся історію, море доскаже її замість мене.

— Ні, — Христина теж відчувала, що доросла. — Ми стільки пройшли разом. Ми дійдемо разом.

— Христино, — він поблажливо всміхнувся, але біль викривив посмішку. — Віддай мене їй. Сірі міста вмирають, ніхто не здійме погляд на веселку, а минуле змінити не можна. Відпусти...

Сова дійшла до мокрої гальки і зупинилася: здобичі нікуди втікати, тож нащо мочити лапи?

— Не відпустимо, — в один голос заперечили Митько й Анжела. — Ми полетимо.

— Полетимо, як птахи, — додала дівчинка.

— Ні, діти, — він зітхнув. — Ви сміливі, але летіти не треба. І очі у вас ясні, як тоді...

Навіть море не могло повернути йому розтрачені сили. Сова чекала.

— Говори, — наказав Влад, забираючи у брата смолоскип і гасячи золоте полум'я в прозорій воді. — Ми залишимося з тобою.

Вони свідомо кидали виклик сові, але птах не поспішав нападати.

Вітер здув з поля майже весь сніг.

Від дотику чаклунки стигла кров у всьому тілі. Але дівчина ще чинила спротив чарам.

— Лаолант зрадив тебе, зрадив свою королеву і свою країну, — цікавість полонила чаклунку. — Чому ж ти досі кохаєш його?

— Кохаю, — на вустах Вєї квітла замріяна посмішка. — Я просто кохаю його.

— Кохаєш так сильно, що віддаси за нього життя?

— Віддам, — відповідь легка, як крила метеликів.

— Кохаєш так сильно, що зрадиш заради коханого?

— Не можна зрадити, — ніжна відповідь, мов хмаринки на небі, що стає блакитним. — Зраджуючи, відрікаєшся від любові.

— Але Лаолант відрікся від любові, — чаклунка хотіла розсміятися, але сміх не зміг злетіти з її губ.

— І я прощаю його, — радісна відповідь, ніби крапання зі стріх.

— Бідна маленька Вєя, на що ти себе прирікаєш, — в інтонаціях чаклунки згасала материнська ласкавість. — Твої страждання триватимуть, доки ти не розлюбиш. Бідна дівчинка.

Чаклунка провела по своїй щоці, неначе по чужій, при цьому колючі очі випромінювали такий щирий жаль, що сльози підступали до горла.

Вєя прийняла вирок в мовчанні.

Вєя лежала обличчям до неба, розкинувши руки, наче розіп'ята землею. Скільки днів в чистих світлих очах віддзеркалюватиметься життя? Скільки жахливих днів?

Здавалося, трави проростають крізь ніжні долоні, ще дитячі. Та ні, лише між пальцями проклюнулась травинка. Але зійдуть й інші, пробиваючись до сонця, прив'язуючи людське тіло до землі. Порох до пороху. Доки з танучим снігом не посіріє біла, розшита квітковим візерунком сукня, а волосся не розсиплеться під полуденним сонцем. А світлі очі ще житимуть, і небеса литимуть в них чисту блакить.

Вєя вмирала. Вмирала юна весна, щоб покликати весну справжню, звільнити від кайданів ціною власного життя.

Час збився з ліку митей, у хвилини вміщувалися дні, кінець року і захід сонця співпали. Для кожного, хто ще жив, час рухався зі своєю швидкістю.

Сурми, що колись віщували прибуття гостей, кликали до бою, тріпав вітер золотого яструба.

Лаолант прорубався до яструба, поховавши в пам'яті обличчя співвітчизників. Але вороги билися відважно, не відступали, наче вирішили зупинити загарбників або залишитися на цих пагорбах назавжди. До лазурового неба злітало ім'я королеви Тінтірлат, ніби лише самим її іменем можна відбивати атаки.

Син Ночі дістався Явконда. Колишній король чужих народів увіткнув прапор в м'яку від танучого снігу землю, взявся за меч.

Вони знову билися. І знову до смерті. Але тепер не за кохання, а через чаклунство. І нікому було їх зупинити.

Прапор відмічав місце двобою, наче окреслюючи незриме коло, не дозволяючи втручатися жодній зі сторін.

Супротивники зачепили один одного вже не по разу, але наче несерйозно, коли Явконд послизнувся на грязюці й отримав смертельну рану. Лаолант замахнувся для нового удару, але супротивник впав раніше. Меч перерубав держак прапора. Сяючий яструб ліг на молоді трави.

Лаолант впав на коліна, як підкошений, він лише зараз відчув біль.

Всю землю застелив трав'яний килим. Біле з сивиною волосся плуталося в незаплямованій кров'ю зелені.

— Лаоланте, — прохрипів переможений, намагаючись піднятися, та лише пальці здригнулися, кличучи супротивника.

Лаолант майже підповз до нього, покинувши меч, подарований чаклункою.

— Я помру, — здавалося, Явконд всміхається, зморшки порозгладжувались. — Ти маєш знати... У тебе є дочка... Я назвав її Вєєю. Знайди її.

Луснув обруч, що сковував серце Лаоланта, як останні крижини віднесло течією, розсипались чари.

— Я... Я знайду її, Явконде, — обіцяв Лаолант, стоячи на колінах, але очі Явконда вже осклянілі.

Вітер приніс духмян яблуневого квіту, наче з тих розлогих дерев у Дайрані біля королівського палацу. І заспівав шпак, забіякувато заплигавши по землі.

Лаолант встав, підняв забруднений своєю і чужою кров'ю королівський прапор. Шовкове полотнище затріпотіло майже так само високо, як і в руках Явконда. З чорного поля злетів золотий яструб, розчинившись у сонячному світлі.

Королева Грейж ще стояла над Вєєю, коли завалився другий стовп, на який спиралися її чари. Тепер залишилася тільки ця зачарована дівчина, майже дитина, на чиї груди впало золоте диво з пір'я.

— Геть! — крикнула чаклунка, та птах вже дзьобнув людське тіло і відлетів у трави.

— Тінтірлат, — прошипіла Грейж, зламуючи мітелку трави, що перетворилася на смарагдовий меч. — Чому ти так не бажаєш вмирати, королево? Я все одно тебе вб'ю.

— Не вб'єш.

Вражена чаклунка повернулася. Вєя тримала в руках такий самий смарагдовий меч, невагомий, як шпилі зруйнованого палацу, зброю, що відгукується на кожний рух душі.

— Вєя... — чаклунка розгубилася лише на мить, а наступної секунди нанесла удар, цілячись дівчині в серце.

Вєя відбила, вдаривши у відповідь.

Кажуть, що людина не може здолати чаклунку, але весна перемагає зиму, і якою міцною не була б крига, сонячні промені розколюють її броню, як не важко паростку, але він проб'ється до світла, які б випробовування не випали на долю кохання, але кохання залишається чистим до загибелі.

Повертаючи світу весну, Вєя кликала її для себе в останню чергу. І коли Лаолант вдихав духмян яблунь, в полі, де зійшлися у герці жінки, вбрані в біле, щойно зійшов сніг.

Вєя віддавала мечу, що виріс з травинки, яка першою торкнулася її шкіри, усю свою любов, віру, молодість і жагу до життя. Хитався останній стовп і повільно падав, і летів золотий птах над полем бою. Його тінь накривала загарбників, й ясноокі оберталися на тварин з людськими очима. Вовки, олені, козулі, лиси бігли в ліси, щоб стати здобиччю людей або часу.

Так вже було колись, але тоді встояв палац, і залишилася у знекровленого народу королева.

Тепер королеви не стало.

Вєя вибила чарівний меч з рук Грейж, приставивши смарагдове лезо до горла переможеної чаклунки.

— Вєє, — материнський голос просив пощади не словами.

Секунди зволікання вистачило, щоб чаклунка обернулася совою. Та Вєя встигла чиркнути лезом по крилу.

Сова зашипіла.

— Ніхто з вас не знатиме щастя і спокою, — чаклунка полетіла.

— Ти назавжди залишишся птахом! — крикнула їй вслід юна весна, і струнами зазвучали в знак підтвердження сонячні промені.

Пір'я золотого яструба втрачало блиск. Торкнувшись тінню всіх, він повернувся на нічне полотнище прапору. Так і застиг яструб на сторожі у вікна в ніч, коли наново народжується світ.

А Вєя сіла на землю, вронивши смарагдовий меч, танучий, наче марево передрання.

Але і сидіти не було сили. Дівчина лягла на траву, притулившись до землі, як до матері. Розпускалися квіти на її сукні, і волосся розтікалося струмочками, а душа злетіла до неба коноплянкою, незугарною, але такою дзвінкоголосою.

В колисці під дахом бідного дому плакало немовля-весна, в палаці більше не було королеві, і ніхто більше не зустрічав провісницю.

ЕПІЛОГ

Сонце мало визирнути з-за виднокраю за лічені хвилини. Небо вже бачило його, море вже бачило, та не бачили люди. Всю їхню увагу поглинала сова, що одним оком слідкувала за друзями.

— Але Лаолант так і не знайшов дочку, сонце обернулося на червону зірку і більше не зійшло, а міста змертвіли, — закінчив замість вожатого птах. — Досить блукати світами, навіть кістки її змішалися із землею. Ходімо зі мною, Лаоланте, в зачарованій долині ще не скінчилась осінь.

Лаолант зробив крок до сови, та Христина вчепилася в його руку, не відпускаючи.

— Ти збрехала! Ти сказала: він помре, але він з нами!

— Дурненька дівчинко, він давно помер, і в світі, звідки він родом, світанок не настав.

— Ні, — прошепотіла Анжела і скрикнула: — Ні! Ми були там, ми бачили, ми знаємо їх...

— Нікого ви не знаєте! — урвала дитяче слово чаклунка. — Нічого! Порожні слова історій, в які ніхто не вірить!

— Але ми віримо, — обурився Митько.

— І ми знаємо Лаоланта, він класний, — підтримував молодшого брата старший. — І Явконда знаємо.

— І Вєю зустрічаємо кожної весни, — додала Христина.

— І Тінтірлат ми знаємо, бо мріємо бути птахами, — Анжела не боялася зізнатися в цьому навіть чаклунці.

— І тебе ми знаємо, королево Грейж. Ти ночами часто зазираєш в наші вікна, — з викликом говорив молодший. — Ти курка обпатрана!

— Не треба... не називай мене королевою... не визнавай мене...

Птах позадкував зовсім не по-пташиному, потрапив лапою між галькою, змахнув крилами, щоб втримати рівновагу. На одному чітко вирізнявся шрам.

На гальці лежала жінка, напівпрозоре біле вбрання тягнуло до землі, наче важило більше обладунку, власне бунтівливе чаклунство скувало її.

Лаолант стояв в оточенні дітей, і очі його змінювались: ненависть тонула в презирстві, страждання перетікало в світлі спогади.

Сонце не сходило, мить зупинилась, обличчя лишалися сірими.

Спогади перемогли. Лаолант підійшов до чаклунки, пропонуючи допомогу.

— Чому? — в її рисах все ж лишилося щось совине.

— Я пробачив тобі замість Вєї, одне прокляття зняло інше, і тепер я змогу виконати обіцянку, дану Явконду.

— Ти знав, що історію можна розповісти лише один раз, — навіть не запитання — твердження.

— Знав. Не закінчи я оповідь, ти б відняла моє життя. Я ж бо і тобі давав слово. Але все інше я згадав і зрозумів, лише коли почав розповідати.

Вони піднялися з гальки. Діти мимоволі позадкували, одразу згадалось усе, що накоїли Дочка Місяця і Син Ночі.

— Не бійтеся, діти.

На березі стояла провісниця, така, якою вона являлася королеві Тінтірлат. Солоні краплі ще блищали на світлому волоссі, бо вона вийшла з моря.

— Історія не заподіє шкоди тим, хто став її частиною, — провидиця всміхнулася дітям і звернулася до дорослих. — Я прийшла забрати тебе, Грейж, море поділиться з тобою спокоєм, а на Лаоланта чекає невиконана обіцянка. Країні потрібна нова королева, і кличуть її так само, як юну весну. Більше не буде шпилів і балів до рання, забудуть жах перед провісницею. Але чарівництво не розчиниться в сірості, якщо ви самі цього не допустите, — вона глянула на схід і додала:

— Сонце затримується, не варто йому бачити тих, що загубилися в часі. Прощайтеся.

Анжела підбігла до Лаоланта, повисла у вожатого на шиї. Христина теж була б не проти його обійняти, але місце зайняте.

— Якщо зустрінеш Явконда, скажи йому, що я обожнюю шпаків, я зроблю шпаківню, — пошепки торохкотіла молодша дівчинка.

— Ми зробимо, — виправив Влад, Лаолант відпустив Анжелу і з повагою потиснув братам руки.

— Я сьогодні ж виріжу меч, біля корпусу класний дрючок валявся, — вже думав вголос Митько.

— Христино, — Лаолант поклав долоні на плечі дівчинки і поцілував у волосся. — Будь щасливою.

— Будьте і ви щасливі, — відгукнулася дівчинка.

Небокрай ставав гарячим. Колишні вороги і союзники подивились один на одного в останній раз. Провісниця повернулася обличчям до моря, і тут діти не витримали.

— Візьміть нас із собою!

— Візьміть нас!

— Візьміть!

— Заберіть нас із собою!

— Забрати вас? — провісниця більше не була ласкавою, в ніжному голосі почулася погроза, що застерігала від нерозважливості.

— Як ми можемо повернутися? — видихнула Христина. — Як? Після всього? Ми не хочемо!

Друзі помотали головами, погоджуючись, що дійсно не хочуть.

Провісниця осміхнулась.

— Ну добре, — в її долоню влетіли чотири різнокольорові камінчики з пляжу. — Хто наважиться?

Діти перезирнулися, але вона одразу ж пригрозила:

— Кожен сам обирає свою долю!

Узяти щось з рук провісниці, знаючи, чим це може обернутися? Здається, вони погарячкували. Діти застигли, розгубившись, боючися порадитись між собою.

— Зрозуміло, — камінчики впали назад. — Сміливість буває мудрою.

— Але що нам робити? — Влад запитав раніше, ніж вона встигла б відвернутися.

— Пам'ятати, — просто відповіло море вустами провісниці. — Слухати світ і бачити його таким, який він є. Складним і барвистим. Бо навіть мені не відомо, що гірше: сонце, яке обернулося на червону зірку, чи ваші змертвілі міста.

Троє дорослих щезли з першим золотим променем, але Христині здалося, наче Лаолант зник останнім, сказавши на прощання: "Бувайте".

Перезирнувшись, діти, як один, кинулися на землю шукати камінці, що розкотилися.

— Мені здається, я знайшла, — Христина притискала камінчик до грудей.

— А цей, дивіться, з малюнком! — натхненно гукнув Влад.

— Я теж знайшов! — радів Митько.

— Ми їх збережемо, — Анжела міцно стискала свій камінчик.

— Звісно, збережемо, — пирхнув Митько.

— А що скажемо вихователям? — Влад вже вирішував нагальні проблеми.

— Що ми заблукали, — припустила Анжела.

— А про вожатого?

— А хіба він був з нами? — награно здивувався Митько.

— А однолітkам?

— Однолітkам скажемо правду, — серйозно попередила Христина.

— Скажемо, — погодився Влад, з цікавістю роздивляючись білий камінчик з прожилками у вигляді рожевої зірки або сліду від пташиної лапи, якщо повернути.

Здавалося, камінчик світиться в промінні ранку.

Сонце золотилося в брижах, море зовсім заспокоїлось, це означає, що усіх поведуть купатися, а їх, звісно ж, покарають, залишивши в корпусі. Діти неохоче повертались до улюблених вихователів і

смакували подумки сидіння за північ і розповіді пошепки зі схованками від дорослих, обриваючи оповідь на найцікавіших місцях. Прикидатися вони чудово вміли.

Діти йшли до табору, гріючи в кулачках свої камінчики. Або це камінчики їх зігрівали, женучи хвилювання.

Коли прийде зима, це вони дізнаються напевно.